

Mathijs Duyck

Acht

Voor het zingen gingen zij de kerk uit. Het beste moest nog komen. Acht mannen in zwarte pakken – zwarte leren schoenen, zwarte zonnebrillen. Zwijgend liepen zij in een rij achter elkaar. Niemand verplichtte hen zo te lopen, niemand legde hen het zwijgen op. Maar zo betraden zij vroeger het podium en gewoonten versleten niet. Het beste, dat moest nog komen.

De dienst was sereen verlopen. De acht hadden aandachtig geluisterd naar de toespraken die de korte levensduur van hun kompaan opriepen en het verdriet in mallen van woorden probeerden te gieten. De eerste spreker was iemand die in de tussentijd zijn beste vriend was geworden. Dat was best mogelijk, in twintig jaar. De volgende moest zijn baas zijn, een baas van een werk dat zij niet kenden en dat naar hun eigen bescheiden ervaring toch wel erg weinig te maken leek te hebben met de dingen die hij vroeger deed of dacht. De derde was zijn vrouw, in wie zij met een beetje verbeelding nog het meisje herkenden dat hem vroeger soms vergezelde. En dan waren er kinderen, blijkbaar, twee. Misschien had die aanwezigheid van nakomelingen hen enigszins verrast. Daar was vroeger nooit sprake van geweest. Maar de tijden van weleer waren voorbij, zoveel was zeker. Gouden haren waren verzilverd en menige haarlijn had steeds meer terrein moeten prijsgeven op de wind, de koude, het niets. Enkelen onder hen droegen vilten hoeden. Zij hadden het gevecht verloren en zagen de ondergang goedgezumt tegemoet.

De fysieke aanwezigheid van de zeven anderen duwde de gedachten van elk van de acht heren onvrijwillig terug naar de laatste maal dat zij elkaar gezien hadden. De laatste maal dat zij met negen waren. Na het spektakel werd toen beslist dat het op was. Dat er andere en meer dringende behoeften verzadigd moesten worden, die onverenigbaar waren met het engagement dat zij op dat moment al tien jaar nakwamen.

De imperatief van het leven had hen de das omgedaan, zo leek het. Er moest gereisd worden: enkelen moesten ontsnappen aan de vluchtigheid van het bestaan en meenden, naïef als zij waren, dat die vluchtigheid

voorbij de westerse grenzen ophield te bestaan. Zo vormden zij in het Zuiden en het Oosten andere fanfares van honger en dorst en dachten zij de tijd een hak te zetten. Maar de tijd kon wachten en wierp hen, met enkele jaren uitstel, eveneens in een kantoor met computer, bureaustoel en eventueel papierversnipperaars, naargelang de speling van het lot. Net zoals de rest. Anderen moesten ontsnappen aan de eenzaamheid en meenden hun onzekerheid te kunnen verankeren met fundamente van gewapend beton, een kruipkelder, een tuinhuis en coniferen van twee en een halve meter. Zij werkten naarstig, want het doel heiligde de middelen en zij moesten zorgen. Zorgen voor de bewijzen van hun bestaan, die met hiaten van enkele jaren op de wereld gezet werden.

Er werd vertrokken en verhuisd. Er zou gebeld worden en gemaïld. Maar hun vriendschap overleefde de voorwaardelijke wijs niet. Instrumenten werden opgeborgen, op zolder of in daartoe bestemde bergingen, vergezeld van de belofte "snel weer te beginnen oefenen". Wanneer het wat minder druk zou zijn, als er eens tijd voor was. Op een vrije dag, een vrij moment. Kortom, ooit.

Aanvankelijk werd er gezwegen. Vroeger voelden zij elkaar zonder woorden aan. Nu wisten zij niet of dat nog steeds het geval was. De stilte was de veiligste oplossing en kwam daarenboven ook nog eens zeer professioneel over, naar de buitenwereld toe. Alsof de geoliede machine van weleer nog steeds intact was.

Maar, na een eerder gënant en weifelend eerste weerzien die ochtend, werden zij stilaan de aanwezigheid van de anderen gewoon. Veel was veranderd, maar zij herkenden elkanders geuren, gewild en ongewild verspreid, elkanders handelingen. De tred waarmee zij het kerkhof betraden, was dezelfde. De nachtelijke ritten, de buitenlandse avonturen, de hindernissen en tegenslagen, het eindeloze onderweg. De zevenhonderdzeventigduizend zelfde zalen, cafés, jeugdhuizen, tenten, kantines, parochiezaaltjes, festivals. De muziek. Dit hoopje herinneringen was voor velen hun kostbaarste bezit. Wilde dat dan zeggen dat zij een fout hadden begaan? Dat het nooit had mogen doodbloeden?

*Twee van hen hadden een tijdlang
een vrouw gedeeld, zonder daar echter
beiden van op de hoogte te zijn.
Anderen hadden geld verdeeld,
maar dan voornamelijk onder zichzelf.*

Een zweem van vertrouwdheid begon zich langzaam te verspreiden. Vertrouwdheid met het verleden, weliswaar, niet met het heden. Zij wisten niet meer waar de anderen woonden, noch met wie zij hun bed deelden. Ieder had een rouwbrief ontvangen, met daarbij het onverwachte verzoek. Nog één keer. Eén laatste keer. Zonder hem. Voor hem. Allen waren zij verwonderd dat hij de eerste was. Allen vervloekten de snelweg, de duisternis, de drank.

Ieder had de brief gelezen en vol ongeloof neergelegd. Sommigen hadden gehuild, anderen hadden voor zich uit gestaard of waren gaan wandelen. Maar allen hadden zij na een tijd de zolder betreden, de hobbykamer of de berging. Ze moesten wennen aan de vormen in hun handen. Maar zij hadden niet veel tijd. Nu, op die godvergeten zondag, moest het gaan gebeuren. Ze hadden hoerchance dat het niet regende, de zon scheen en het begon warm te worden. Mei was een mooie maand om te sterven. De drummer installeerde zich als eerste op het geïmproviseerde podium. Dan de bassist, de toetsenist, de gitarist en de percussionist. Vingers vonden vrijwel meteen de juiste snaren, het juiste ritme. Het genot, het lang vergeten genot hing in de lucht. Het beste moest nog komen. Pas toen alles geïnstalleerd was, merkten zij dat er een microfoon teveel stond. Niemand wilde hem weghalen. Met acht zouden ze zijn, één man te kort. De blazers stemden hun instrumenten.

Op dat moment gingen de deuren van de kerk open. De zwarte kist werd gestaag naar buiten gedragen. Nog een geluk dat het kerkhof vlak naast de kerk lag, of ze hadden nog een extra verplaatsing met de lijkwagen moeten betalen. Er was veel volk. Hij had de voorbije decennia duidelijk het leven van veel mensen beïnvloed. En waar stonden zij? Ieder elders en hun paden zouden hierna nooit meer kruisen. Daarvoor was er teveel gebeurd. Daarvoor waren zij elk te veel mens geweest.

Twee van hen hadden een tijdlang een vrouw gedeeld, zonder daar echter beiden van op de hoogte te zijn. Anderen hadden geld verdeeld, maar dan voornamelijk onder zichzelf. Zij hadden ook allen per se een mening

willen hebben, die uiteindelijk onverenigbaar bleek met de acht andere. Afgunst en onverschilligheid dreven de dobberende wrakstukken verder uiteen. Het toeval had sommigen sterk begunstigd en anderen slechts onheil toebedeeld. De maakbaarheid van het bestaan bleek voor sommigen een gulden regel, en voor anderen een dode mus. Het waren uiteraard de anderen, die veranderd waren en gaandeweg aan hun principes verzaakt hadden. Harde woorden waren gevallen, éénmaal zelfs was er gevochten. De harmonie was zoekgeraakt, het samenspel onhoudbaar. Nu dwong de dood hen terug op een podium.

Zij moesten beginnen bij het neerdalen van de kist, zo stond het geschreven. De blazerssectie zette een melancholische, driestemmige hymne in. Het was de Cantu Sicilianu. Lange, slepende noten vergezelden de kist naar het diepste ter aarde. De trompet krijste, de trombone loeide en de saxofoon jankte mee. Met een bons belandde de kist op de bodem. Op dat moment tikte de drummer af en viel de ritmesectie in, terwijl het tempo verdrievoudigd werd. De blazers hernamen het thema, maar ditmaal kort en pittig, terwijl het gammele podium daverde onder hun danspassen. De gitarist en de toetsenist deelden tegelijkertijd als mokerslagen uit.

De band swingde uit pure wanhoop, omdat dat het enige was wat zij konden doen. Omdat hij het hen gevraagd had, zoals vroeger. Een voor één puurden zij daverende solo's uit hun instrumenten. De trompet scheurde tientallen maten lang, ondersteund door de ploffende, krachtige aanzetten van de trombone en de sax. De percussionist ging loos op de bongo's en ook de drummer gaf zijn vellen het pak rammel van hun leven. Het publiek keek zwijgend toe. Enkelen tikten mee met hun voeten, een kleine jongen drumde stiekem mee, met zijn handen op zijn bovenbenen. Loze gedachten stegen op uit de hoofden van de aanwezigen.

- Het is toch altijd een beetje een aansteller geweest...
- Toch ne speciale!
- Zo typisch.
- Maar wat is hier nu eigenlijk de bedoeling?
- Ongepast!
- Om hoelaat zou de koffietafel openen?

De muzikanten kon het weinig schelen. Er was geen tijd, alleen maar tijdens. Dit concert, het laatste, zou nooit ophouden, het had begin noch einde. Dichter bij God dan dit zouden zij niet geraken. Hun muziek was het enige antwoord, het enige wapen tegen de leegte van tijd en ziel.

Ze vochten voor iedere noot, voor elke maat, elk thema en elke brug. Ze vochten voor elkaar en voor hem. Zolang ze speelden, was hij er nog. ■